

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БОРОТЬБИ З КІБЕРЗЛОЧИННІСТЮ

З розвитком інформаційних технологій та формування активної інформаційної спільноти в мережі Інтернет, виникла необхідність аналізу структури цього простору та вивчення його елементів у контексті розуміння його як нового цифрового соціуму [5]. Відмітимо, що сучасне бачення інформаційного простору як специфічної, у той же час повноцінної, соціологічної одиниці вимагає окремого дослідження взаємодії його учасників. Окрім того, кіберпростір сьогодні не є до кінця освоєним, розширення його меж знаходиться в прямій залежності від наукового і технічного прогресу.

А. М. Пахомов вказує, що кіберпростір є соціокультурною платформою. Позаяк, цифровий соціум наразі в меншій мірі відчуває вплив держави, незважаючи на те, що створення Інтернету було пов'язано насамперед з діяльністю Міністерства оборони США. Разом з тим, міжнародна спільнота визнає слабкість інтенсивності розвитку правового регулювання правовідносин у кіберпросторі [5]. Відсутність регламентованих правових норм породжує утвердження власних законів і правил кіберпростору.

Деякі науковці пояснюють такі процеси як виокремлення норм поведінки у інтернет соціумі яскраво вираженим індивідуалізмом, що характеризує віртуальну дійсність. Зазвичай, загальноприйняті норми поведінки та норми моралі, що склалися в суспільстві, часто відкидаються кібер-спільнотою. А отже виникає цілком логічне питання врегулювання потенційних правопорушень, що можуть бути вчинені в інтернет-просторі.

Більшість науковців сьогодні пов'язують виникнення та поширення кіберзлочинів з появою комп'ютерних технологій, відповідно так само з'явилися і визначення комп'ютерних злочинів чи кіберзлочинів. Історично в пошуку визначення можна стверджувати, що оскільки комп'ютерні злочини можуть включати всі категорії злочинів, визначення повинно підкреслювати особливості, знання чи використання комп'ютерних технологій.

Оксфордський тлумачний словник частину дефініції «cyber» інформаційних технологій, мережі Інтернет, віртуальної реальності. Практично таке ж визначення дає Кембриджський словник. Таким чином, «cybercrime» – це злочинність, пов'язана як із використанням комп'ютерів, так і з використанням інформаційних технологій і глобальних мереж. У той же час термін «computer crime» в основному стосується злочинів, які скоєні щодо комп'ютерів або комп'ютерних даних. Ідея поділу термінів «кіберзлочинність» і «комп'ютерна злочинність» й використанню саме першого терміну і закріплена

в міжнародному праві. Рада Європи в листопаді 2001 року прийняла Конвенцію про кіберзлочинність, вживши саме термін «*cybercrime*», а не «*computer crime*» [3].

У той же час, Кембриджський словник дає узагальнююче визначення кіберзлочину як злочину чи незаконної діяльності, які здійснюються за допомогою Інтернету [1].

Породжені відсутністю узагальненої конкретизованої та зафіксованої у нормативно-правових актах дефініції, теоретичні дискусії становлять доктринальну основу явища кіберзлочинності сьогодні.

Тож, серед доктринальних поглядів науковців засвідчується відмінність. Так, А. Музика та Д. Азаров визначають тотожність понять кіберзлочину та злочинів у сфері комп'ютерної інформації [4, с. 5]. Науковці зауважують, що визначати кіберзлочин треба як злочини у сфері комп'ютерної інформації.

У той же час, В. Бутузов обґрунтовує думку, що комп'ютерні злочини та кіберзлочини являють собою різні види злочинів у сфері високих інформаційних технологій [2].

М. Погорецький та В. Шеломенцев вбачають, що вчинення кіберзлочинів незважаючи на варіативність стадій безпосередньо пов'язане з використанням ресурсів комп'ютерних систем, що власне і становлять середовище або ж територіальність вчинення кіберзлочинів. Разом з тим, комп'ютерні дані дослідники розуміють як інфо-ресурс комп'ютерних систем, а комп'ютерні мережі – як різновид комп'ютерних систем [7].

Словник термінів із кібербезпеки за редакцією О. Копана надає два визначення поняттю кіберзлочину. Кіберзлочин (комп'ютерний злочин) – протиправне втручання в роботу кібернетичних систем, основною управляючою ланкою яких є комп'ютер (наприклад, спотворення інформації про стан об'єкта в каналі зворотного шкідливого програмного забезпечення тощо), створення та використання в злочинних цілях певної кібернетичної (комп'ютерної) системи, використання в злочинних цілях існуючих кібернетичних (комп'ютерних) систем (наприклад комп'ютерних чи телекомунікаційних мереж у шахрайстві, вимаганні тощо) [6].

Ще один підхід знаходимо в Конвенції про кіберзлочинність, що відповідно до положень міжнародного документа охоплює правопорушення проти конфіденційності, цілісності та доступності комп'ютерних даних та систем; комп'ютерні правопорушення; правопорушення, пов'язані з поширенням контенту; правопорушення щодо авторських прав. Тож, міжнародна спільнота вбачає комплексність дефініції кіберзлочину [3].

Таким чином, дефінітивний аналіз доктринальних та нормативних джерел свідчить про значну різноманітність у розумінні сутності кіберзлочину, а тому виникає необхідність подальших вивчень цієї проблематики. Насамперед, з метою конкретизації сутності об'єкта протидії в контексті національної безпеки нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Cybercrime in Cambridge Business English Dictionary. Cambridge University Press. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/словарь/английский/cybercrime>
2. Бутузов В. Протидія комп'ютерній злочинності в Україні (системно-структурний аналіз) : монографія. Київ : КИТ, 2010. 148 с.
3. Конвенція про кіберзлочинність : Міжнародний документ від 23.11.2001. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575
4. Погорецький М. Кіберзлочини: до визначення поняття. Вісник прокуратури. 2012. № 8. С. 89–96.
5. Полікарпова О. В., Пахомов О. М. Кіберзлочинність в інформаційному суспільстві. Філософія права. 2013. № 4 (59). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kiberprestupnost-v-informatsionnom-obschestve>
6. Про боротьбу з тероризмом: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 25. С. 85.
7. Проблеми чинної вітчизняної нормативно-правової бази у сфері боротьби із кіберзлочинністю: основні напрями реформування : Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/454>

Ключові слова: кіберзлочинність, кіберпростір, комп'ютерні злочини, протидія, національна безпека, дефініція, поняття.

Key words: cybercrime, cyberspace, computer crimes, countermeasures, national security, definition, concepts.

Галімурка Петро Іванович

Тимчасові заходи Міжнародного суду ООН як підстава
для обмеження юрисдикційних імунітетів: український контекст . . . 389

Громлюк Аліна Віталіївна

Проблемні питання розгляду справ ЄСПЛ за скаргами
щодо порушення права власності . . . 392

Джевага-Третьякова Світлана Юріївна

Становлення та розвиток концесії . . . 394

Димов Кирило Борисович

Розвиток міжнародних та національних механізмів захисту
права на житло біженців та вимушених мігрантів внаслідок
міжнародного збройного конфлікту в Україні . . . 397

Жакун Маргарита Юріївна

Захист іноземних інвестицій в умовах воєнного стану:
міжнародний досвід для України . . . 401

Мануїлова Катерина Вікторівна,

Рудецька Поліна Андріївна

Міжнародна кримінальна відповідальність посадових осіб
держави за вчинення міжнародного злочину . . . 404

Редченко Ярослав Олександрович

Міжнародно-правова проблематика визнання цифрових валют
офіційними платіжними засобами . . . 407

Степанова Снежана Петрівна

Елементи нової моделі міжнародного волонтерства в Україні . . . 411

Череповський Костянтин Валерійович

Справедливий і рівноправний режим як багатопарова
комбінація принципів права . . . 415

Шипко Станіслав Олександрович

Міжнародно-правове регулювання боротьби з кіберзлочинністю . . . 419

СЕКЦІЯ 9
ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО
В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ
ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

Кібік Ольга Миколаївна,

Слободянюк Ольга Василівна

Інтеграційна стратегія в системі забезпечення відновлення
та розвитку України . . . 422

Котковський Володимир Станіславович

Повоєнне реформування енергетичного комплексу України . . . 426

Котлубай Вячеслав Олексійович

Підвищення рівня інноваційності українських бізнес-структур
в умовах війни . . . 428